

VERSION ITALIENNE

Affanno agonico

La signora Elena pregò Emilio di procurarle una pezzuola per asciugare la faccia di Amalia. Per non dover lasciare quella stanza, egli – trovate le chiavi – aperse l'armadio della sorella. Fu subito colpito da uno strano odore di medicinali profumati. La poca biancheria era distribuita nei grandi cassetti ch'erano poi riempiti di boccette di varia grandezza. Egli non comprese subito e per vedere meglio prese la candela. Qualche cassetto era pieno fino all'orlo di boccette brillanti lietamente con dei bagliori gialli misteriosi di tesoro rinchiuso; in altri cassetti c'era ancora posto, e la distribuzione era fatta in modo che s'indovinava il proposito di completare ordinatamente la strana collezione. Una sola boccetta era fuori di posto, e in quella c'era ancora un resto di liquido trasparente. L'odore del liquido non lasciò luogo ai dubbi; doveva essere dell'etere profumato.

Il dottor Carini aveva avuto ragione: Amalia aveva cercato l'oblio nell'ebrietà. Non ebbe rancore verso la sorella neppure per un attimo perché la conclusione a cui corse subito la sua mente fu una sola. Amalia era perduta. Quella scoperta bastò a ricondurlo fino a lei. Rinchiuse accuratamente l'armadio. Non aveva saputo tutelare la vita della sorella, avrebbe ora tentato di conservarne intatta la riputazione.

L'aurora s'avanzava fosca, esitante, triste. Sbiancava la finestra ma lasciava intatta la notte nell'interno della stanza. Parve che un raggio solo vi penetrasse, perché sui cristalli sul tavolo, la luce del giorno si franse [...], azzurrina e verde, fine e mite. Sulla via soffiava ancora il vento, cogli stessi suoni regolari, trionfali, che aveva avuti quando Emilio aveva abbandonato Angiolina. Nella stanza invece v'era una grande quiete. Da parecchie ore il delirio di Amalia non si traduceva che in parole mozze. S'era quietata sul fianco sinistro, la faccia vicinissima alla parete, gli occhi sempre aperti.

[...] Emilio s'assise di nuovo al tavolo ma si scosse subito terrorizzato: Amalia non respirava più. Anche la signora Elena se n'era accorta e si era rizzata. L'ammalata guardava sempre con gli occhi spalancati la parete, e qualche istante appresso riprese a respirare.

Italo Svevo, *Senilità* [1898], BUR, Milano, 1996.

VERSION LATINE

Le roi des abeilles, un modèle à imiter

Sénèque, qui souhaite convaincre l'empereur Néron que la clémence est nécessaire à l'exercice du pouvoir, lui propose la nature en exemple, à travers le cas des abeilles.

Natura commenta est regem, quod et ex aliis animalibus licet cognoscere, et ex apibus ; quarum regi¹ amplissimum cubile est medioque ac tutissimo loco ; praeterea opere uacat exactor alienorum operum et, amisso rege, totum dilabitur nec umquam plus unum patiuntur melioremque pugna quaerunt ; praeterea insignis regi forma est dissimilisque ceteris, cum magnitudine, tum nitore. Hoc tamen maxime distinguitur : iracundissimae ac pro corporis captu pugnacissimae sunt apes et aculeos in uolnere relinquunt, rex ipse sine aculeo est ; noluit illum natura nec saeuum esse, nec ultionem magno constaturam petere, telumque detraxit et iram eius inermem reliquit. Exemplar hoc magnis regibus ingens ; est enim illi² mos exercere se in paruis et ingentium rerum documenta in minima aggerere.

Pudeat ab exiguis animalibus non trahere mores, cum tanto hominum moderatior esse animus debeat, quanto uehementius nocet. Vtinam quidem eadem homini lex esset et ira cum telo suo frangeretur nec saepius liceret nocere quam semel, nec alienis uiribus exercere odia ! Facile enim lassaretur furor, si per se sibi satisfaceret et si mortis periculo uim suam effunderet. Sed ne nunc quidem illi cursus tutus est ; tantum enim necesse est timeat, quantum timeri uoluit, et manus omnium obseruet et eo quoque tempore, quo non captatur, peti se iudicet nullumque momentum immune a metu habeat.

SÉNÈQUE

¹ Sénèque désigne sous le terme de *rex* ce qu'on appelle communément en français la 'reine' des abeilles.

² *Illi* renvoie à *natura* dans la phrase précédente.

VERSION NÉERLANDAISE

Het Nederlands in het Europese talenstelsel

Het Nederlands is springlevend en kerngezond. Het wordt overal in Nederland en Vlaanderen met smaak gesproken, geen mens die zich ervoor geneert of uit deftigheid een andere taal moet spreken. In Nederland is Nederlands vanzelfsprekend, en niemand doet dan ook voorzichtig met de taal alsof die breekbaar was en stuk kon. Buitenlandse termen worden graag overgenomen, andere talen gretig geciteerd zonder zorgen over vreemde smetten. Iemand die denkt dat een ander het al begrepen heeft maakt een zin niet verder af. Wie spreekt voelt zich vrij tijden door elkaar te husselen, naamvallen en verbuigingen te negeren, de geslachten te schofferen, kortom, de taal te hanteren alsof hij hem in pacht heeft. In de spreektaal voelen Nederlanders zich op hun gemak als in hun eigen huis. In de schrijftaal zijn ze op bezoek, bij oude kennissen, maar toch.

Wie Nederlands spreekt kan daarmee in het laaglands taalgebied overal terecht, het wordt thuis gesproken, op school, op het werk, aan het loket, in de rechtszaal en het parlement, op straat en in het café. De kranten verschijnen in het Nederlands, de boekwinkels liggen vol met Nederlandse boeken en in de bibliotheken liggen honderdduizenden Nederlandse titels opgetast. Hoogst zelden gebeurt het dat iemand iets zeggen wil waarvoor in het Nederlands geen woorden te vinden zijn. Geen literair talent hoeft zich af te vragen in welke taal het schrijven wil of moet, want het is met Nederlands grootgebracht en een alternatief doet zich maar nauwelijks voor.

Een enkele standaard geldt vrijwel onomstreden, het Algemeen Beschaafd. Oudere Brabanders, Groningers, Vlamingen of Limburgers zijn voor een Hollander soms maar met moeite te verstaan, maar de jongere generaties hebben op school en van de televisie voldoende ABN opgestoken om zich voor wie dan ook verstaanbaar te maken. Helemaal in het Noorden insisteert een minderheid van Friezen op handhaving van de eigen taal, die voor andere Nederlanders niet of nauwelijks te begrijpen is. Maar het Fries verbreidt zich niet ten koste van het Nederlands. Aan de zuidelijke rand van het taalgebied ligt een zwaar bewaakte taalgrens, en het Frans zal die niet overschrijden.

Ook Immigranten zullen de hegemonie van het Nederlands niet aantasten. Surinamers en Antillianen kenden de taal al voor ze hierheen kwamen. Turken en Marokkanen spreken soeverein in eigen kring Turks, Marokkaans of Berbers, maar buitenshuis is Nederlands de voertaal en voor hun kinderen wordt het, zo niet de moedertaal dan toch een gelijkwaardige tweede.

Het Nederlands is binnen het eigen taalgebied onbedreigd, het wordt door vrijwel iedereen gesproken en maar enkele, kleine, minderheden spreken daarnaast en onder elkaar een andere taal. In vroeger tijden waren de verschillen tussen de Nederlandse streektaalen veel groter, maar door algemeen onderwijs en later nog radio en televisie is de standaardversie, afkomstig van de betere kringen in het westen des lands, geleidelijk voor iedereen begrijpelijk geworden en meer en meer ook als eigen spreektrant overgenomen.

Het Nederlands gedijt. En de veranderingen zullen niet van binnen het eigen taalgebied komen, maar van buiten. Want zoals de Nederlandse economie door bankverkeer en handel is opgenomen in een wereldeconomie en de Nederlandse Staat via buitenlandse betrekkingen gekoppeld is aan de wereldpolitiek, zo is ook het Nederlands, door vertaling en veeltaligheid, deel van een wereldtalenstelsel.

Wat zich in dat wereldtalenstelsel voltrekt en vooral wat zich afspeelt binnen het Europese segment van dat stelsel, dat bepaalt op den duur of Nederlanders het Nederlands als eerste taal zullen blijven spreken en of daarnaast misschien een andere taal algemeen in zwang komt.

VERSION NORVÉGIENNE

På vei fra en syk hadde distriktslege Verner Vestad et uhell med bilen inne på en sidevei. Etter behørig sverging og en tydelig kunngjøring ut i mørket av at faen skulle være doktor, gjorde han seg klart at det ikke nyttet å gjøre noe med det, og at det var kanskje en time til nærmeste telefon.

Han så opp mot himmelen. Månen falt i de drivende skyene. Det regnet. Klokken var ni om kvelden. Det var rått og kaldt nå i oktober.

Han fikk la bilen stå der den stod, og ta veien hjem over skogen. Det ville bli en marsj på nærmere to timer, men den tiden av ens liv skulle jo under alle omstendigheter gå. Han hadde gått veien over skogen mange ganger før, særlig i begynnelsen da han bodde på disse kantene. Nå var det sjeldnere han hadde lyst på fotturer.

Verner Vestad var snart femti, han hadde et trett og lukket ansikt, et slikt som en overanstrengt lege får. Han hadde ikke fått det han hadde ventet av livet, og det fikk vel ingen, men han syntes han hadde fått bare bråk. Min kone er noe nervøs, pleide han å si, som menn sier når de har fått en hysteriker i huset. Hverken hun eller barna brydde seg om ham. En gang hadde han vært glad i barn. Var han det nå?

Regnet trommet på oljefrakken, men den var tett. De nye slagstøvlene holdt vannet ute, det hadde ikke de gamle gjort det siste året. Det hadde vært ekstra uhyggelig hjemme en lang tid, som alltid når han hadde kjøpt seg nye klær: Til deg selv kan du kjøpe inn, vi andre kan få lov å traske omkring i de fillene vi har.

Aksel Sandemose
Tjærehandleren
Oslo, 1945.

VERSION D'OCCITAN-LANGUE D'OC

Les candidats doivent obligatoirement traduire les deux textes ci-dessous.

« Ame quand [Jóusè] parlo », disié Marto. « Tout ço que racontò, lou sabe. Es pas pèr lou raconte, es pèr la voues. Es elo que seguisse. Quand parlo, vese lou mounto-davalo dis erso. Entènde la cansoun di remaire. Vese li vilo roujo estalouirado e tóuti aquéli port fourestié ounte anarai jamai ! »

Jóusè se pensavo : « Amariéu-ti resta eici ? Lou crese. Aquéu païs m'agrado pèr sis aigo e pèr si bèsti. Sis aigo, me sèmblo que me desassermon aprèr tant d'annado dins mi païs de secaresso e de roucas pela. Si bèsti, lis ame pèr ço que dis ome n'ai moun proun. » Se Jóusè se sentié à l'aise emé li bèsti, es que la sóuvagino èro sènsò ahiranço. Manja, dourmi, canta, ama, vouiaja, ié bastavo. Lis arpian éli-meme èron destrússi que pèr necessita. Se n'en poudié pas dire autant di gènt.

Li viéure se fasien clar. Un matin, emé sis ome, fuguèron óubliga d'ana esclapa la glaço de la roubino pèr faire béure li rosso.

FARFANTELLLO (Henriette Dibon), *Ratis*, Audin, Lyon, 1967.

Non l'atendí pas mei. Qu'èri a l'acès. Que m'acostumavi pòc a pòc au burèu on m'avèn exiliat... Que credí que'u me calè envescar tà que Sénher J. e'm sauvèsse. Mes eth qu'avè la soa idea, la medisha... Chic a chic, que m'ac hasó sentir. Pas tròp. N'èra pas briga pressat. Qu'atendè la soa òra, l'òra deliciosa quan me podora botar tà dehòra...

Lo temps que s'escorrè e jo de m'imaginar qu'avora quauque umanitat. Que m'avè bessè desbrombat com las barcas tancadas, deishadas au lor destin, au cap de *Les Andalouses*... Que'm trompavi. Aqueth monde que v's plegan dens un canton d'ua pèça estremada. Que son segurs que seratz braves e tranquilles : la peur de'vs pèrder lo vòste tribalh. Non v'oblidan pas. Qu'an, com vos e jo, ua memòria. Que saben qu'un dia o aute, que'vs tornaràn trobar magres et barbuts com Robinson, sus la medisha cadiera, esglaihsats de terror carada, cans batuts, espudits peu lor mèste.

Sergi JAVALOYÈS, *Trangas e tempèstas*, ed. IEO, 2005

VERSION POLONAISE

BANKIET

Karafki z wódką między czerwonymi i białymi kwiatami georginii były pokryte rosą. Piotr Kwinto dziwił się, że mieli tutaj lód, dotykał z upodobaniem białego obrusa. Prawie każda twarz przywoływała mu wspomnienia dawnej, przedwojennej epoki. Baruga zmobilizował na przyjęcie kogo mógł z pisarzy i artystów, którzy znaleźli się po tej stronie, w Lublinie. Trzymali się sztywno, czujni, rzucający niepewne spojrzenia ku miejscu w podkowie stołów gdzie między Barugą i ministrem Pekielskim siedzieli, barczyści w swoich wojskowych bluzach i epoletach, goście — rosyjscy korespondenci wojenni. Piotr sprawdzał na rysach zebranych ślady tych lat: ostrzejszy rysunek podbródka, bruzdy, ale częściej zatarcie wyróżniających się cech, kiedyś pielęgnowanych. Jak przedwojenne wiersze i obrazy traciły ich charakter, który zdawał się kiedyś indywidualny, ukazując teraz swoją przynależność do pewnego pokolenia, pewnej klasy, pewnego okresu, tak twarze ludzi, niechronionych już przywilejem pieniędzy ni uznania przynosiły ze sobą anonimatu tłumu. Również wytarte marynarki czy kurtki robotnicze zapięte pod szyją redukowały ich, jak należało, do skromniejszej niż niegdyś roli, ukazywały czym byli: tymi którym udało się przetrwać.

Minister Pekielski zaczął przemowę zwracając się ku rosyjskim gościom. Mówił o niezwyciężonej Czerwonej Armii, która przyniosła wyzwolenie i o wiecznym odtąd sojuszu dwóch narodów. [...]

Goście odpowiadali według starszeństwa wojskowego stopnia. Pierwszym był pułkownik, korespondent moskiewskiego czasopisma. Wysuwając szeroką szczękę wyliczał zwycięstwa Czerwonej Armii i każdy ustęp kończył jak refrenem : « My moguczy »¹, bijąc pięścią w stół. Wybrał dobrą taktykę — oceniał Piotr. Przypominać o sile jest tu najbardziej skuteczne. I skutki były widoczne na twarzach słuchaczy — przestraszonych i troskliwych. Toast, gorliwe oklaski.

Czesław MIŁOSZ, *Zdobycie władzy*. (1955)

¹ laisser en russe dans la traduction.

VERSION PORTUGAISE

Daí a dias Lúcia foi viver com a tia.

Iniciou então o seu novo caminho. Passou a ter tudo que antes não tinha.

O mundo tem um preço e Lúcia pagou o preço do mundo. Onde antes encontrara desprezo agora encontrava triunfo. Todas as coisas lhe eram oferecidas como por mãos invisíveis. Era como se ela tivesse penetrado num palácio mágico onde tudo a servia, tudo lhe obedecia.

A partir do dia da escolha, o seu êxito tornara-se mecânico. Ela nem precisava quase de lutar por ele, ele aparecia-lhe, tudo o suscitava. Era como se nela houvesse uma fatalidade de triunfo.

Casou com um homem rico que depois de ter casado com ela se tornou cada vez mais rico. A sua beleza crescia de ano para ano, novos amigos a procuravam todos os dias. Na sua vida não havia nenhuma sombra senão a memória do antigo baile, do primeiro baile a que tinha ido.

Tinha o vestido de seda lilaz embrulhado em papel de seda, guardado dentro de uma caixa, escondida dentro de uma gaveta.

Mas, às vezes, Lúcia fechava-se à chave, sozinha, no seu quarto e tirava a caixa da gaveta e o vestido da caixa.

Depois estendia o vestido lilaz em cima da sua cama e olhava-o longamente e pensava :

-Preciso de queimar este vestido.

E assim passaram vinte anos. Também o tempo parecia servir Lúcia. Ela tinha embelezado sempre mais. O oval da sua cara agora era mais fino, os seus traços mais desenhados, os seus gestos mais perfeitos, a sua voz mais equilibrada e serena.

E nesse vigésimo ano, em certa manhã de Maio, Lúcia recebeu um convite. Um convite para um baile no primeiro dia de Junho. Um baile na mesma casa onde ela, vinte anos antes, tinha ido com um vestido lilaz, feio e fora de moda.

Sorriu e lembrou-se da frase que então dissera :

-Um dia hei-de voltar aqui com um vestido maravilhoso e com sapatos bordados de brilhantes.

Aquele convite para um baile, na mesma casa, na mesma noite de Junho era como um encontro marcado pelo destino. E pareceu a Lúcia que era preciso que agora ela fosse àquele baile para com o seu triunfo, o seu sucesso presente, apagar, até ao último vestígio, a memória da humilhação ali antes sofrida. Era preciso que ela, como a madrastra da Branca Flor, pudesse naquela noite perguntar a todos os espelhos da casa.

-Dizei-me espelhos, qual é a mais bela, a mais perfeita, a mais rica de triunfo, aquela que está em seu reino mais segura ?

E era preciso que todos os espelhos, até de madrugada, lhe respondessem :

-Tu.

VERSION ROUMAINE

De câteva zile, Chiostec nu mai are astâmpăr. Vrea parcă să-mi destăinuiească ceva și nu îndrăznește. Secretele lui Chiostec sunt ca misterele de la Eleusis — au un nimic special. Și țărani noștri parcă sunt copiii zeiței Ceres...

În cele două recreații de azi-dimineață, Chiostec nu ne-a mai cântat din flaut. A stat tot timpul în bancă, cu ochii pironiți pe filele unui curs de stil și compoziție.

În drum spre casă, mă ia de braț și mă pironeste locului, până ce se scurge tot șirul de elevi. Se scarpină apoi după ceafă, oftează lung, trage o înjurătură rustică și scuipă de pe trotuar tocmai în mijlocul bulevardului.

— Vrei să-mi faci un bine?... că și eu ți-o face la fel când vei avea nevoie de mine...

— Spune-mi, ce vrei?

— Să-mi faci o ciornă de scrisoare de dragoste, că tu te pricepi mai bine ca mine.

Adevărul era că până atunci nu scrisesem încă nici o scrisoare de dragoste, nici pentru mine, nici pentru altul. Corespondența mea sentimentală cu Margareta nu fusese decât un simplu schimb de salutări, și atâta tot. Curiozitatea, însă, mă îndemnă să încerc.

— Și cui vrei s-o trimiți?

— Anișoarei.

— Care Anișoară ?

— Nu știi?... Fata aia blondă de la modistă... Lângă farmacia "Weinhold"...

— Bine. Ți-o aduc mâine.

Drept mulțumire, Chiostec mă bate cu palma ușor pe umăr și-mi recomandă să fiu discret, mai ales față de Cotan, care cam dă târcoale și el prin fața magazinului.

După ce mă despart de el, dau fuga să văd și eu pe Anișoara asta, pe care n-o cunosc încă. Dacă e blondă, cum spune Chiostec, trebuie să fie în genul Steluței, și dacă e modistă, trebuie să fie oarecum și în genul Margaretei, care este croitoreasă.

Ca și cum mi-ar fi ghicit gândul, Anișoara sta în ușa magazinului. Anișoara însă nu seamănă nici cu Steluța, nici cu Margareta. Nu e nici așa de blondă ca Steluța, nici așa de slută ca Margareta. E mică și subțire ca un ac cu gămălie și tristă ca o copertă de carte, decolorată de soare...

Iată o fată care, mie unuia, nu-mi place deloc. Ce-o fi văzut la ea Chiostec și mai ales Cotan?... Mi-e teamă însă că dacă e vorba de ales, Anișoara o să-l placă mai repede pe Cotan decât pe Chiostec.

Cotan e băiatul prefectului, se piaptână cu cărare pe o parte, se îmbracă elegant și-și parfumează batista în fiecare zi. Chiostec e murdar, cu cizmele pline de praf sau de noroi, cu părul vâlvoi și miroase a seu de oaie. Singura superioritate a lui Chiostec o să fie, probabil, scrisoarea de dragoste pe care am să i-o ticluiesc eu.

MINULESCU Ion, *Corigent la limba română*, 1928.

VERSION RUSSE

Женщина есть тварь хилая и ненадежная, сказал Блаженный Августин. Прав мракобес и женоненавистник, тысячу раз прав. Во всяком случае, в отношении одной особы по имени Варвара Суворова.

Начиналось, как веселое приключение, а закончилось вон чем. Так дуре и надо. Мама всегда повторяла, что Варя рано или поздно доиграется, вот она и доигралась. А отец, большой мудрости и ангельского терпения человек, во время очередного бурного объяснения поделил жизненный путь дочери на три периода: чертенок в юбке; Божье наказание; полоумная нигилистка. До сегодняшнего дня Варя говорила, что останавливаться на достигнутом не собирается, но самонадеянность сыграла с ней злую шутку.

И зачем только она согласилась сделать остановку в корчме, или как у них тут называется этот гнусный притон? [...]

Варя сидела в углу темного, заплеванного сарая, за неструганым дощатым столом и смертельно боялась. Такой тоскливый, безнадежный ужас она испытала только однажды, в шестилетнем возрасте, когда расколола любимую бабушкину чашку и спряталась под диван, ожидая неминуемой кары.

Помолиться бы, но передовые женщины не молятся. А ситуация между тем выглядела совершенно безвыходной.

Значит, так. Отрезок пути Петербург – Букарешт был преодолен быстро и даже с комфортом, скорый поезд домчал Варю до столицы румынского княжества в три дня. [...]

Второй этап путешествия тоже прошел без сучка без задоринки. [...]

Теперь предстояло осуществить последнюю, самую ответственную часть Плана, разработанного еще в Петербурге (Варя так про себя и называла – План, с большой буквы). Вчера вечером, под покровом темноты, она переправилась на лодке через Дунай чуть повыше Зимницы [...]. Отсюда начиналась турецкая территория, зона боевых действий, и запросто можно было попасться. По дорогам рыскали казачьи разъезды, чуть зазеваешься – и пиши пропало, в два счета отправят обратно в Букарешт.

Борис АКУНИН, *Турецкий гамбит*

VERSION SUEDOISE

En teknikers dröm

Andrées polarexpedition är den mest kända svenska polarexpeditionen någonsin. Ingenjören Salomon August André lyfte tillsammans med ingenjören Knut Frænkel och amanuensen i fysik och fotografen Nils Strindberg år 1897 i ballong från Danskön på Svalbard. Destinationen var Alaska eller Sibirien. Uppdraget Andréé gett sin expedition var geografiskt, man skulle kartlägga det inre av de norra polartrakterna och förhoppningsvis passera Nordpolen under färden. Genom denna upptäcktsresa skulle Andréé bevisa att ballongen var lämplig för längre färder i vetenskapliga syften.

Enligt en av Andrées levnadstecknare, Gurli Linder, hade ingenjören från början velat göra en ballongfärd över Atlanten. Detta hade troligen aldrig fått finansiering. Idéer om att korsa Atlanten från Amerika till Europa hade förekommit sedan 1840-talet men ingen hade på allvar försökt och inte heller fått finansiering för ett sådant projekt som måste ansetts dömt att misslyckas. Nordpolen var dock så prestigefylld i nationens intresse att finansiering var möjlig att erhålla. Andréé visste om detta och spelade ut sina kort väl som Sveriges då främste ballongpilot. Han var trots sin status i Sverige en mycket oerfaren ballongfarare men gav sig ändå på en av de mest avancerade och djärvaste ballongfärder som någonsin satts i verket i historien.

Det var ett komplicerat projekt han hade föreslagit. Han skulle starta från Spetsbergen långt uppe i Arktis med en vätagasballong. Det innebar att man var tvungen att producera gasen på plats för att fylla den enorma ballong som krävdes. Baslägret skulle alltså innehålla både hangar för ballongen och ett gasverk för dess fyllnad, vilket i sig var en bedrift att åstadkomma i en arktisk miljö.

Testerna Andréé utfört var dock mycket begränsade och i stort sett försumbara i sammanhanget. Expeditionen var till stora delar en ritbordskonstruktion. Polarballongen testflögs aldrig, vilket är den märkligaste detaljen i en kritisk läsning av förberedelserna. Ballongföretaget var en tekniskt avancerad plan. Andréé gjorde aldrig någon hemlighet av att han ansåg sig själv vara tekniker och inte vetenskapsman. I den distinktionen var också Andréé tydlig i sin övertygelse att det var teknikerna som drev utvecklingen framåt och inte vetenskapen. Tron på industrialismen, framtiden och nya teknologiers möjligheter var orubblig.

Andréexpeditionen är ett exempel på ett projekt från modernitetens 1800-tal. Med teknikens hjälp skulle naturen betvingas och människan slutgiltigt segra över naturen. Arktis skulle erövrats från luften.

Tyrone MARTINSSON
Nils Strindberg, 2006.

Origine du texte: Tyrone MARTINSSON, *Nils Strindberg. En biografi om fotografen på Andrées polarexpedition*, Lund, Historiska Media, 2006, ISBN 978-91-85057-60-3, pp. 11-12.

VERSION TCHEQUE

-Nejsem historik.

-Nejsem historik, opakoval František pomalu a důrazně, jakoby někdo či všichni v té společnosti tvrdili, že historikem je. Ale nikdo z nich nic takového neřikal, nikdo neřikal vůbec nic. Mlčeli.

- Nejsem historik, opakoval František znovu, a tentokrát jakýmsi naléhavým šeptem.

- A dokonce, pokračoval, - při vší úctě jsou mi historikové něčím nepříjemní. Sám se často obracím k historii a užívám historických příkladů, ale spíše v jakémsi poetickém smyslu.

Jeho žena stála opodál a hleděla na něj. Podíval se na ni, když říkal to o tom poetickém smyslu, a pomyslel si, že vždycky stojí tak opodál a hledí na něj. A také si pomyslel, že tak nějak by to mělo být vždycky a všude. Ano, vždycky a všude by měla žena stát opodál a hledět na svého muže, který hovoří o svých věcech či o svých přístupech k věcem cizím, a měla by mlčet. A obojí, ten pohled i to mlčení, by mělo být plné obdivu.

Ale tady, uvědomil si, tomu tak není. Hleděla na něj, jako by chtěla říci : Jen mluv. Mluv. Povědej.

Ona si to opravdu myslela a snažila se ze všech sil, aby bylo vidět, co si myslí. Bylo to vidět. Viděl to nejen on.

- A čím, zeptala se dívka vedle něho, - čím jsou vám vlastně historici nepříjemní ?

Pokusil se zapomenout na pohled své ženy a zachytit pohled dívčin. Chvilí mu to trvalo. Konečně ten pohled zachytil a byl to správný pohled. Byl obdivný a plný dychtivého zájmu. Takhle - řekl si - by to mělo být. Takhle kdyby se dívala moje žena !

- Čím ... těžko říct.... Řekl bych, a řekl to kupodivu velmi lehce, - že jim jde pouze o fakta. Data, údaje, čísla a tak. Chápete ? Ale jsou to jen kostry – chápete ?

Dívka se trochu zachvěla. Patrně chápala.

- Ano - kostry. Kostry lidí, kostry událostí.

Viděl, jak jeho žena mhouří oči. Znal toto mhouření a věděl, že mu závidí tu soustředěnou pozornost všech a hlavně to dívčí zachvění.

A ona si pořád myslela : Proč říká pořád – chápete ? Proč to každému a pořád říká ?